

Dunateraszok helyzete a Visegrádi-szorosban

Szeberényi József¹ – Balogh János¹ – Fábíán Sz. Ákos¹ – Józsa Sándor² – Kis Éva¹ – Varga György¹ – Viczián István¹

¹MTA CSFK FTI

²Eötvös Loránd Tudományegyetem

A Kárpát-medence negyedidőszaki fejlődéstörténetének kutatása során a Duna-völgy teraszrendszere kulcskérdésnek számít. PÉCSI M. (1959) által felállított rendszer az újabb kutatások szerint több helyen is megkérdőjelezhető. A teraszok kormeghatározási módszereinek nehézségei (RUSZKICZAY - RÜDIGER ZS. 2005; GÁBRIS GY. 2006, 2007, 2013) mellett a magas teraszok értelmezése és rendszerbe illesztése (SCHWEITZER F. 2009, 2013) jelentik a legtöbb problémát.

A Visegrádi-szoros magas teraszai legtöbbször fedetlenek, néhány esetben azonban miocén vagy annál idősebb üledékek borítják. A Szent Mihály-hegyen és környezetében a Rákosi Mésző Formáció egyes előfordulásai helyenként egymás feletti – V., VI. és VII. teraszoknak értelmezett – szintekben is megjelennek. A VI. és VII. teraszokat borító kavicsok dunai eredete is kérdéses, ezzel kapcsolatban PÉCSI M. (1959) is csak óvatosan fogalmaz. Korábbi kutatások során többször is felmerült a kérdés, hogy lehet-e a dunai az alacsony- és a magas teraszokat különböző rendszerekként értelmezni.

Korábbi kutatások a Visegrádi-szoros közvetlen vízválasztói közötti területre koncentráltak. A nagy energiájú folyó, a szűk völgyben erőteljes eróziót eredményez, amely a teraszok illetve más kutatható formák és üledékek pusztulásához vezet. Ez a kutatási eredmények hiányosságát és pontatlanságát okozhatja. A vízválasztók mögötti patakok által felszabdalt terület geomorfológiai szintjeinek és a Visegrádi-szoros dunai teraszainak összekapcsolása eddig nem ismert információkkal szolgált, amely segíthet tisztázni az alacsony- és a magas teraszok eredetét.

Kulcsszavak: Visegrádi-szoros, Délkeleti-Börzsöny, teraszrendszer, geomorfológiai szintek, GIS.